«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ' — Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Ἰουνίου 1937 — Ἀριθ. 1293

ΔΕΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΝ ΤΑ ΠΟΛΛΑ

Δὲν τὰ ἔχεις ἄφθονα καὶ μετὰ βίας ἴσως τὰ οἰκονομεῖς. Ἐὰν φαντάζεσαι, ὅτι ἐκεῖνοι πού τὰ ἔχουν πλεονάζοντα, εἶνε περισσότερον ἀπὸ σὲ εὐχαριστημένοι, ὡρισμένως πλανᾶσαι. Δύναμαι νὰ σὲ βεβαιώσω, ὅτι σὺ μὲ τὰ ὀλιγώτερα εἶνε ἑπόμενον νὰ ἱκανοποιῆσαι καὶ νὰ εὐχαριστῆσαι περισσότερον, παρ' ὅσον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ πολλά.

Σοῦ φαίνεται ἴσως περίεργον. Καὶ ὅμως εἶνε φυσικόν. Εἶνε φυσικόν, διότι αὐτός, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ πολλά, θὰ δημιουργήσῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του περισσοτέρας ἀπὸ σὲ ἀνάγκας. Καὶ ὄχι ἁπλῶς θὰ ἐξοδεύῃ περισσότερα, ἀλλὰ πολλάκις, λόγῳ τοῦ πλήθους τῶν ἀναγκῶν του καὶ τῶν ἀξιώσεών του, δὲν θὰ μένῃ τόσον εὐχαριστημένος, ὅσον σύ, ποὺ ἔχεις τὰ ὀλιγώτερα.

Θὰ θέλῃ ἴσως αὐτοκίνητον, τὸ ὁποῖον διὰ σὲ εἶνε συνήθως περιττὸν καὶ μόνον εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας σοῦ χρειάζεται. Σὺ ἱκανοποιεῖσαι πλήρως μὲ τὸ λεωφορεῖον. Αὐτὸς ὅμως ἐὰν δὲν ἔχῃ πάντοτε εἰς τὰς διαταγάς του ἰδικόν του εὐπρόσωπον ὄχημα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐχαριστηθῇ. Σὺ ἀρκεῖσαι εἰς μίαν οἰκίαν μὲ τρία ἢ τέσσαρα δωμάτια εὐρύχωρα καὶ ἁπλᾶ, μολονότι ἔχεις οἰκογένειαν ἴσως πολυμελῆ. Σοῦ λείπει ἡ πολυτέλεια τῶν ἐπίπλων καὶ ὁ πλεονασμὸς τῶν σκευῶν. Ὁ χῶρος δὲ τῶν ὀλίγων δωματίων σοῦ εἶνε ἀρκετὸς ὄχι μόνον διὰ τὴν στέγασιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐλευθέραν κίνησιν τῆς οἰκογενείας σου. Δὲν ἐρωτᾷς ὅμως καὶ ἐκεῖνον; Ἴσως ἔχει μόνον μίαν σύζυγον καὶ ἓν τέκνον. Ἐὰν τοῦ εἴπῃς, ζῆσε εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ μὲ τὰ τέσσαρα δωμάτια, θὰ τοῦ φανῇ ὅτι τὸν ἔκλεισες εἰς φυλακήν. Ποῦ θὰ οἰκονομήσῃ τὰ πολύτιμα ἔπιπλά του; Ποῦ θὰ δεχθῇ τὰς ἐπισκέψεις του; Ποῦ θὰ ἐγκαταστήσῃ τὸ γραφεῖόν του; Ποῦ θὰ οἰκονομηθῇ ἡ ὑπηρεσία του; Ποῦ.....; Τρία ἄτομα εἶνε καὶ δὲν τοὺς φθάνει ὁλόκληρον μέγαρον.

Κύτταξε αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιά του, τί φοροῦν. Ὄχι μόνον πάντοτε καινουργῆ, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς νέα. Ἄλλα τὸ πρωῒ καὶ ἄλλα τὸ ἀπόγευμα. Ἄλλα εἰς αὐτὴν τὴν συναναστροφὴν καὶ ἄλλα εἰς ἐκείνην. Ἄλλα τὸν μῆνα αὐτὸν καὶ ἄλλα τὸν μῆνα ἐκεῖνον. Ὅ,τι πολυτελές. Ὅ,τι καινοφανές. Ὅ,τι ἰδιότροπον. Ὅ,τι πρωτότυπον. Ὅ,τι ζητεῖ ἡ μόδα. Ὅ,τι δὲν ἐφόρεσεν ἀκόμη ἄλλος κανείς. Αἱ ἐφετειναὶ γοῦναι ἐπάλιωσαν διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος. Τὰ περυσινὰ μεταξωτὰ δὲν πρέπει νὰ φορεθοῦν καὶ ἐφέτος. Ἐκείνη ἡ ἐνδυμασία, ποὺ προεκάλεσεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν τάδε συναναστροφὴν καὶ ἀπησχολήθη μὲ αὐτὴν ἡ κοσμικὴ στήλη τῶν ἐφημερίδων, δὲν πρέπει νὰ ξαναφορεθῇ. Καὶ ἐνῷ ὁλόκληροι ἱματιοθῆκαι εἶνε γεμάται ἀπὸ ἐνδυμασίας καινουργεῖς, διαρκῶς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εὑρίσκονται εἰς τὴν μοδίσταν καὶ τὸν ράπτην. Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι τὸ πλῆθος τῶν ἐνδυμασιῶν, τὸ ὁποῖον διαρκῶς συναλλάσσουν, δὲν τοὺς ἱκανοποιεῖ.

Σὺ δὲν ἔχεις ἴσως ὑποδήματα. Χρειάζεσαι ἴσως ἐπανωφόρι. Πρέπει πιθανῶς νὰ ἀγοράσῃς καπέλλον. Ἕως ὅτου οἰκονομήσῃς τὸ χρηματικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον σοῦ εἶνε ἀπαραίτητον, πιθανῶς θὰ στενοχωρηθῇς. Ὅταν ὅμως τὸ εὕρῃς, θὰ λύσῃς τὸ πρόβλημα τῆς ἐνδυμασίας σου τοὐλάχιστον διὰ δύο ἔτη. Σὲ ἐρωτῶ: Ὅταν οἰκονομήσῃς ὅ,τι σοῦ χρειάζεται, δὲν θὰ εἶσαι περισσότερον εὐχαριστημένος καὶ ἱκανοποιημένος παρ' ὅσον ἐκεῖνος μὲ τὰ πολλά; Ἰδοὺ διατί ὁ Σολομῶν ἀποβλέπων εἰς μίαν μόνον ἀπὸ τὰς πολλὰς αὐτὰς περιπτώσεις, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς τροφῆς, διακηρύττει, ὅτι «ψυχὴ ἐν πλησμονῇ οὖσα κηρίοις ἐμπαίζει, ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα φαίνεται» (Παροιμ. κζ' 7). Δηλαδὴ ἐκεῖνος, ποὺ τὰ ἔχει ὅλα ἄφθονα, περιφρονεῖ ἀκόμη καὶ τὸ μέλι· καὶ ἐκεῖνος, ποὺ τὰ ἔχει ὀλίγα, νοστιμεύεται ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πικρὰ λάχανα. Τὰ πολλὰ λοιπὸν δὲν συμβαδίζουν καὶ μὲ τὴν πολλὴν εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ συμβαίνει νὰ τὴν παρέχουν τὰ ὀλίγα. Καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐξιππάζεσαι σὺ ποὺ ἔχεις τὰ πολλὰ καὶ μὴ φθονῇς σὺ ποὺ ἔχεις τὰ ὀλίγα.

Ὅσον περισσότερα χαρίσματα, ἢ δωρεὰς καὶ εὐεργεσίας, ἐλάβομεν καὶ λαμβάνομεν ἀπὸ τὸν Θεόν, τόσον περισσότερον γινόμεθα ὀφειλέται. Ὀφειλέται εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ὀφειλέται εἰς τὸν πλησίον. Διότι τὴν πρὸς ἐκείνους ἀνταπόδοσιν τῆς ὀφειλῆς ὁ Θεὸς τὴν θεωρεῖ ὡς γινομένην εἰς Αὐτόν: «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε».

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΕΚ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΝΕΑ ΑΒΥΣΣΟΣ

2. Ὁμολογίαι ἐξελικτικῶν. Εἶνε ἐν τούτοις ἀληθές, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐξελικτικῶν οἱ εἰλικρινέστεροι καὶ σοβαρώτεροι ἀναγνωρίζουσι τὴν ἄβυσσον, τὴν ὁποίαν ὁ ψυχικὸς βίος τοῦ ἀνθρώπου διανοίγει μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν κτηνῶν. Οὕτως ὁ Topinard ὁμολογεῖ, ὅτι: «Ὁποιαιδήποτε καὶ ἂν εἶνε αἱ προσπάθειαί μας ἐν τῇ ἀναζητήσει τῶν ὑλικῶν ζωολογικῶν χαρακτήρων, οἵτινες χωρίζουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κτήνους, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ ἄβυσσος, τὴν ὁποίαν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐγκαθιδρύουσιν οἱ χαρακτῆρες οὗτοι, εἶνε ὑπερβαλλόντως μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν κρημνόν, ὅστις χωρίζει αὐτούς (ἄνθρωπον καὶ κτῆνος) ψυχολογικῶς»[1].

Ἐξ ἄλλου ὁ Delboeuf ἔγραψε τὰ ἑξῆς: «Εἶμαι ὀπαδὸς τῆς θεωρίας τῆς μεταμείψεως τῶν εἰδῶν... ἀλλ' ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀνθρώπου μὲ ἐμβάλλει εἰς στενοχωρίαν. Ὦ! ὄχι ὑπὸ τὴν ἔποψιν τὴν ἀνατομικὴν ἢ φυσιολογικήν, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔποψιν τὴν διανοητικήν. Δὲν βλέπω πρὸς τὸ παρὸν πῶς κατέστη δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡ μετάβασις ἑνὸς ζῴου, ὅπερ δὲν ὁμιλεῖ, πρὸς ζῷον, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ.... Παραδέχομαι τὰς ψυχικὰς μεταπηδήσεις καὶ μεταβάσεις ἐκ τῆς διανοίας τοῦ σκώληκος εἰς τὴν τοῦ κυνός, ἐκ τῆς διανοίας τοῦ ἀγρίου τοῦ μάλιστα ἐκπεπτωκότος εἰς τὴν διάνοιαν ἑνὸς Νεύτωνος ἢ ἑνὸς Παστέρ. Ἀλλὰ δὲν γνωρίζω πῶς νὰ μεταπηδήσῃ τις ἀπὸ τοῦ κυνὸς εἰς τὸν ἄγριον, ὅταν συλλογίζωμαι τὴν ἔναρθρον φωνήν, ἀπόρροιαν τῶν ἀφῃρημένων ἰδεῶν καὶ ἀχώριστον βοήθημα τῆς δημιουργοῦ σκέψεως»[2].

Πράγματι· αἱ διαφοραὶ καὶ ἀνομοιότητες τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν τοῦ κτήνους εἶνε τοιαῦται, ὥστε ὠχριοῦν καὶ παρουσιάζονται μηδαμιναὶ αἱ ἐπὶ τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν παρατηρούμεναι, περὶ τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν μέχρι τοῦδε. Ἐπὶ τοσοῦτον δέ, ὥστε καὶ ἐὰν οὐδεμία διαφορὰ καὶ ἀνομοιότης ὀργανικὴ καὶ σωματικὴ διέκρινε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κτήνους, καὶ μόνα τὰ φαινόμενα τοῦ ψυχικοῦ βίου θὰ ἠδύναντο νὰ χαράξωσι βαθεῖαν καὶ ἀγεφύρωτον τὴν μεταξὺ τούτων ὁροθετικὴν γραμμήν.

3. Ὑλιστικαὶ ἐξηγήσεις. Εἶνε ἀληθές, ὅτι πολλοὶ ἠθέλησαν ν' ἀποδώσωσι καὶ εἰς τὸ κτῆνος, εἰς ἥττονα βεβαίως βαθμόν, πάντως ὅμως τὰς αὐτὰς κατ' οὐσίαν διανοητικὰς καὶ πνευματικὰς ἐν γένει ἰδιότητας τοῦ ἀνθρώπου, ὑποστηρίξαντες ὅτι οὐσιαστικὴ καὶ πραγματικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ψυχικῶν βίων κτήνους καὶ ἀνθρώπου δὲν ὑφίσταται. Αἱ διαφοραί, αἱ σημειούμεναι μεταξὺ τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ κτήνους καὶ τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε κατὰ τοὺς συγγραφεῖς τούτους διαφοραὶ ποσοῦ καὶ οὐχὶ ποιοῦ, βαθμοῦ καὶ οὐχὶ οὐσίας. Οὕτω, καθὼς ἀναφέρει ὁ Guibert[3], ὁ Δαρβῖνος εἶχε καταβάλει μεγάλας προσπαθείας διὰ νὰ ἀποδείξῃ εἰς τὰς πράξεις τῶν ζῴων τὰ ἴχνη διανοίας, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἀφαιρέσεως δημιουργεῖ τὰς γενικὰς ἰδέας. Ὁ μαθητὴς δ' αὐτοῦ Romanes ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ L' intelligence des animaux ἀνέπτυξεν ἐπὶ μᾶλλον τὰς ἐν προκειμένῳ ἰδέας τοῦ διδασκάλου του καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Perrier ἐζήτησε ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ κτήνη κατέχουσι πάντα τὰ διανοητικὰ προσόντα τοῦ ἀνθρώπου καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἱκανότητα τοῦ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως γενικεύειν τὰς ἀτομικὰς ἰδέας, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τὴν περιέργειαν καὶ καλαισθησίαν τινὰ μέχρις αὐτῆς τῆς θρησκευτικότητος καὶ ἠθικότητος[4].

(1 Topinard, L' homme dans la nature.
(2) Revue scientifique 28 Décembre 1895 p. 805.
(3) Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 372.

(4) Perrier, Le transformisme, Paris 1888. Καὶ La terre avant l' histoire, Paris 1921.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΖΩΑ ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΤΑ

Ἡ θλιβερά, ἀλλὰ καὶ διδακτικὴ ἡμέρα ἐπέρασε. Καὶ μαζὺ μὲ αὐτὴν εἶχαν τελειώσει ὅλα, ὅσα ἐχρειάζοντο διὰ νὰ ἐγκαθιδρυθοῦν μὲν ὁ νεοχειροτόνητος ἀρχιερεὺς μὲ τὰ δύο παιδιά του, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ λάβουν μάθημα, ποὺ θὰ τοὺς ἔμενεν ἀλησμόνητον, περὶ τοῦ πῶς ἔπρεπε νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά τους. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τώρα εἶνε ἀνοικτὴ καὶ λειτουργεῖ. Τὸ θυσιαστήριον ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν καὶ οἱ λειτουργοί του εὑρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τους. Εἶνε καιρὸς νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ ἄλλαις ἐντολαῖς καὶ ὁδηγίαις εἰς τὸν λαόν Του. Μεταξὺ τῶν πρώτων λοιπὸν ὁρίζει ποῖα ἀπὸ τὰ ζῷα καὶ ἀπὸ τὰ πουλιὰ καὶ ἀπὸ τὰ ψάρια ἦσαν καθαρά, ὥστε ἀπὸ αὐτὰ νὰ διαλέγουν μὲν ὅσα θὰ ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Θεὸν ὡς θυσίας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ πέρνουν μόνον ἀπὸ αὐτὰ τὴν τροφήν των, καὶ ἔτσι νὰ ἀποφεύγουν ἐπιμελῶς νὰ τρώγουν τὰ ἀκάθαρτα. Δηλαδὴ ἔκαμε διάκρισιν ὁ Θεὸς μεταξὺ ζῴων καθαρῶν καὶ ζῴων ἀκαθάρτων, μεταξὺ ψαριῶν καὶ πουλιῶν καθαρῶν καὶ ψαριῶν καὶ πουλιῶν ἀκαθάρτων. Ποῖα ζῷα καὶ πουλιὰ ὥρισεν ὁ Θεὸς ὡς καθαρὰ καὶ ποῖα ὡς ἀκάθαρτα δὲν θὰ σοῦ τὰ ἀπαριθμήσωμεν, ἀναγνῶστά μου. Ἂν ἔχῃς τὴν περιέργειαν νὰ τὰ μάθῃς, ἠμπορεῖς νὰ διαβάσῃς τὸ ἑνδέκατον κεφάλαιον τοῦ Λευϊτικοῦ καὶ θὰ τὰ εὕρῃς ἐκεῖ ὅλα. Χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον εὑρίσκομεν μόνον νὰ σοῦ ἐξηγήσωμεν τὸ διατί τότε ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὴν διάκρισιν αὐτήν.

Καθὼς θὰ εἰξεύρῃς ἴσως, ἡ Καινὴ Διαθήκη δὲν ἀναγνωρίζει τὴν διάκρισιν αὐτήν. Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸ παντὸς εἰς τὴν Α' πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολήν του (δ' 3-5) μᾶς διδάσκει ὅτι κάθε τι ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Θεός, εἶνε καθαρὸν καὶ ἀπὸ ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν φάγῃ ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ ὁποιονδήποτε ζῷον ἢ πετεινὸν ἢ ἑρπετὸν ἢ θαλασσινόν, δὲν μολύνεται. Ἀρκεῖ νὰ τὸ φάγῃ μὲ εὐγνωμοσύνην καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν, ποὺ τὸ ἐδημιούργησε, καὶ μὲ τὴν συνείδησιν ὅτι δὲν ἁμαρτάνει, ἀλλ' ἔχει δικαίωμα νὰ τὸ φάγῃ. Καὶ μάλιστα κατακρίνει ὁ θεῖος Ἀπόστολος τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, ποὺ ἐμποδίζουν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ νὰ τρώγουν ὅλα, χωρὶς νὰ κάμνουν διάκρισιν μεταξὺ καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων· τοὺς θεωρεῖ «ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγους» καὶ «κεκαυτηριασμένους τὴν ἰδίαν συνείδησιν». Μὲ ἄλλα λόγια ὁ θεῖος Ἀπόστολος θεωρεῖ ὡς ἁμαρτίαν τὸ νὰ ἐξακολουθῶμεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ εἰς τοὺς χρόνους τῆς Καινῆς Διαθήκης νὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὴν διάκρισιν αὐτὴν καθαρῶν

καὶ ἀκαθάρτων ζῴων καὶ νὰ νομίζωμεν ὅτι μολυνόμεθα, ἐὰν φάγωμεν καὶ ἀπὸ τὰ ζῷα ἢ πουλιὰ ἐκεῖνα, ποὺ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἦσαν σημαδευμένα ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς ἀκάθαρτα.

Ἔτσι ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ τρώγομεν ἐπὶ παραδείγματι τὸ κουνέλι καὶ τὸν λαγὸν καὶ τὸν χοῖρον, μολονότι καὶ τὰ τρία αὐτὰ ἐθεωροῦντο ἀκάθαρτα ἀπὸ τὸν νόμον. Τρώγομεν ἀκόμη καὶ τὸ χέλι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπετρέπετο νὰ φάγουν οἱ Ἰσραηλῖται. Ἀλλὰ δὲν τρώγομεν τὴν ἀκρίδα, μολονότι οἱ Ἰσραηλῖται τὴν ἔτρωγον, διότι ὁ νόμος τὴν κατέταξε μεταξὺ τῶν καθαρῶν. Γιατί, θὰ μοῦ εἰπῇς, ὅλα αὐτά; Ἁπλούστατα, διότι ἡμεῖς τώρα κανονίζομεν τὴν τροφήν μας σύμφωνα μὲ τὴν ὑγείαν μας καὶ μὲ ἐκεῖνο, ποὺ δέχεται τὸ στομάχι μας. Κανένας νόμος θρησκευτικὸς δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ φάγωμεν ἀπὸ τοῦτο ἢ ἀπ' ἐκεῖνο. Τοὐναντίον ὁ νόμος ὁ θρησκευτικὸς μᾶς λέγει, ὅτι ὅλα ἀνεξαιρέτως εἶνε καθαρά. Ἂν λοιπὸν θ' ἀποφύγωμεν αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν τροφήν, θὰ τὸ κάμωμεν ὄχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διότι δὲν μᾶς ἀρέσει εἰς τὴν γεῦσιν ἢ διότι μᾶς βαρύνει τὸ στομάχι καὶ δὲν χωνεύεται εὔκολα· ἢ διότι ἠμπορεῖ μὲ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον, δι' αὐτὸν ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον νὰ μᾶς βλάψῃ τὴν ὑγείαν.

Τότε ὅμως εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὰ πράγματα ἦσαν διαφορετικά. Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ἔκαμνε διάκρισιν μεταξὺ καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων τροφῶν. Ἐκεῖνος λοιπὸν ποὺ θὰ ἔπερνεν ὡς τροφήν του κάποιο ζῷον ἢ πτηνὸν ἢ θαλασσινὸν ἀκάθαρτον, ἡμάρτανε, διότι παρέβαινε τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι ὅλοι οἱ ἅγιοι τῆς Π. Διαθήκης, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Μωϋσέως μέχρι τοῦ Χριστοῦ, οὔτε ἐγεύθησαν, οὔτε ἤγγισαν κἂν τὰ ζῷα τὰ ἀκάθαρτα. Καὶ δὲν ἔφαγαν ποτὲ εἰς τὴν ζωήν των λαγὸν ἐπὶ παραδείγματι, ἢ κουνέλι ἢ χοῖρον. Διότι ἐὰν ἔπραττον τοιοῦτό τι, ὡρισμένως θὰ ἡμάρτανον. Καὶ θὰ ἡμάρτανον, διότι θὰ παρέβαινον τὸν νόμον.

Ἡ ἀπορία σου ὅμως, ἀδελφέ μου, εἶνε τώρα, διατὶ τότε ὁ Θεὸς ἔκαμε τὴν διάκρισιν αὐτὴν καὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ζωντανὴν δημιουργίαν Του τὸ κατέταξεν εἰς τὰ ἀκάθαρτα; Εἰς τὴν ἀπορίαν σου δὲ αὐτὴν ἐρχόμεθα ἀμέσως νὰ ἀπαντήσωμεν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

28. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

Σεῖς οἱ ἴδιοι εἶσθε μάρτυρες δι' ἐμέ, ὅτι εἶπα· Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι εἶμαι ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐμπρὸς ἀπὸ ἐκεῖνον ὡς πρόδρομός του.

Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε. *Ὑπαινίττεται τὸ «ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας» τοῦ σ. 26. «Ὅρα πῶς, ὅτε εἶπον «ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας», τότε καὶ τοῦτο.... εἰς αὐτοὺς αὐτὸ περιέτρεψε..... καὶ ἐντεῦθεν αὐτοὺς ἐπιστομίζει.... Εἰ ὅλως ἔχεσθε τῆς ἐμῆς μαρτυρίας, φησί, καὶ ἀληθῆ ταύτην ἡγεῖσθε, μάθετε, ὅτι διὰ ταύτην...... ἐκεῖνον ἐμοῦ προτιμᾶν χρή» (Χρυσόστ.). «Αὐτοὶ ὑμεῖς γινώσκετε, ὅτι ἐγὼ μεμαρτύρηκα αὐτῷ, ὅτι μείζων ἐμοῦ ἐστιν» (Θεοφύλ.).*

ὅτι εἶπον. *«Τί γὰρ ἐμαρτύρησα; Ὑμᾶς καλῶ τούτου μάρτυρας» (Χρυσόστ.). «Εἰ τὴν ἐμὴν προβάλλεσθε μαρτυρίαν, αὕτη μείζονα ἐκεῖνον ἐμαρτύρησε» (Ζιγαβ.).*

οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. *Δὲν ἐδόθη εἰς ἐμὲ τοῦτο ἄνωθεν. Τὸ δοθὲν εἰς ἐμὲ ἄνωθεν εἶνε ὅτι* **ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.** *«Προκηρύξων ἀπεστάλην» (Κυρίλ.), «διάκονος καὶ ὑπηρέτης αὐτοῦ» (Ζιγαβ.).*

ἔμπροσθεν ἐκείνου, *ἤτοι τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον γνωρίζετε, ὅτι ἐκήρυξα Μεσίαν.*

29. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

Ἐκεῖνος, ποὺ ἔχει τὴν νύμφην καὶ ἀκολουθεῖται ἀπὸ αὐτὴν εἶνε γαμβρός· ὁ δὲ φίλος τοῦ γαμβροῦ, ὁ παράνυμφος, ποὺ στέκεται κοντά του καὶ ἀκούει αὐτόν, χαίρει ὑπερβολικὰ διὰ τὴν φωνὴν τοῦ γαμβροῦ, ἡ ὁποία φανερώνει τὴν ἱκανοποίησίν του. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ χαρά μου, ποὺ δοκιμάζω γιατί ἐπέτυχεν ὁ πνευματικὸς αὐτὸς γάμος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμεσίτευσα, εἶνε πλήρης καὶ τελεία.

Ὁ ἔχων. *«Ὧ ἡ νύμφη ἀκολουθεῖ»* (Bengel). *Ἀπαντᾷ εἰς τὸ «πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν». Καὶ λέγει: «Εἰ μὴ γὰρ προσῆλθεν ἡ νύμφη τῷ νυμφίῳ, τότε ἂν ἐδήχθην..... Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε αὐτοὶ λέγοντες ὅτι πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Τοῦτο γὰρ καὶ ἐσπούδαζον καὶ διὰ τοῦτο πάντα ἔπραττον» (Χρυσόστ.).*

τὴν νύμφην. *«Τὴν νυμφευομένην ἀνθρωπότητα τῷ Χριστῷ» (Κυρίλ.). «Ὁ λαὸς τῶν πιστῶν, ἡ ἐκκλησία μυστικῶς συναπτομένη διὰ πίστεως» (Ζιγ.). Τὸ μόνον χωρίον τοῦ Ἰωάννου, ἐν τῷ ὁποίῳ παρουσιάζεται ὁ Κύριος νυμφίος τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ὀνομασία καὶ ἡ εἰκὼν ἔχει τὴν ἀρχήν της ἐν αὐτῇ τῇ Π. Δ., ὅπου ὁ Θεὸς παρουσιάζεται ὡς ζηλότυπος σύζυγος τοῦ Ἰσραὴλ (Ἐξόδ. λδ' 15, Δευτ. λα' 16, Ψαλμ. οβ' 27) ἢ ὡς μνηστὴρ αὐτοῦ (Ὠσ. β' 19). Παβλ. καὶ Ἡσ. νδ' 5. Οἱ ραββῖνοι διὰ τοῦτο ἐκάλουν τὸν Μωϋσέα ὡς παράνυμφον ἢ φίλον τοῦ νυμφίου. Ἡ εἰκὼν καὶ παρὰ Παύλῳ (Ἐφεσ. ε' 32, Β' Κορινθ. ια' 2) καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει, ὅπου ἡ Νέα Ἱερουσαλὴμ καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς νύμφη τοῦ ἀρνίου (Ἀποκ. ιθ' 7, κα' 2). Ἐκ τῶν συνοπτικῶν συνάγεται, ὅτι ἡ διδασκαλία αὕτη προέρχεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, ὡς ἐμφαίνεται οὐ μόνον ἐκ τῶν παραβολῶν τοῦ δείπνου καὶ τῶν δέκα παρθένων (Ματθ. κβ' 1, κε' 1), ἀλλὰ ἰδίᾳ καὶ ἐκ τῆς ἀπαντήσεως, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος, διατί οἱ μαθηταί του κατ' ἀντίθεσιν καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰωάννου δὲν ἐνήστευον (Μάρκ. β' 19), ἥτις ἀπάντησις ἀνταποκρίνεται πλήρως πρὸς τοὺς ἐνταῦθα λόγους τοῦ Ἰωάννου. Ἀλλὰ καὶ πᾶσα ψυχή, «γυναικὸς τρόπῳ ἐξ ἄλλου γεννᾶν πέφυκεν ἃς δύναται τίκτειν ἀρετάς.... διὸ νύμφην αὐτὴν ἐρῶ, οὐ τοῦ τυχόντος ἀλλὰ μόνου τοῦ σπορέως τῶν ἀγαθῶν.... Εἰ θέλετε οὖν καὶ ὑμεῖς ἀγαθὰ τεκεῖν, πρὸς αὐτὸν ἀπέλθετε. Μέρος γὰρ τῆς νύμφης ἐστέ» (Ὠριγένης).*

νυμφίος. *«Ὁ Χριστὸς ἀρρήτως συνάπτων ἑαυτῷ καὶ οἰκειῶν τὴν νύμφην ἐπιλεγεῖσαν· ἐπεὶ καὶ ἀλλαχοῦ γάμους τὸ πρᾶγμα ὁ Σωτὴρ ἐκάλεσε» (Ζιγαβ.).*

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Ὑπάρχουν καὶ σκοποί; Δὲν εἶναι μόνον ἕνας ὁ σκοπὸς τοῦ πόνου, ὁ θεραπευτικὸς τῆς ψυχῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεφέροντο τὰ προηγούμενα ἄρθρα;

Ναί. Παρὰ τὸν θεραπευτικόν, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι σκοποί. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ κατεργάζεται πολλὰ κέρδη καὶ ὠφέλη διὰ μέσου τοῦ πόνου καὶ τῶν θλίψεων. Ἐὰν ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη ξεύρει νὰ χρησιμοποιῇ καὶ τὰ πλέον ἀντίθετα, τὰ πλέον ἄχρηστα καὶ ἀπόβλητα, διὰ νὰ παράγῃ πράγματα χρήσιμα καὶ ἐπικερδῆ, πολὺ περισσότερον ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη ἠμπορεῖ ἀπὸ τὴν μαύρην πίσσαν νὰ βγάνῃ τὴν πάλλευκον καὶ ἀπολυμαντικὴν ναφθαλίνην· ἀπὸ τὰ ἄχρηστα κουρέλια τὸ λευκὸ χαρτί· ἀπὸ τὰ βρωμερὰ ἀπορρίμματα τόσα ἄλλα χρήσιμα εἴδη. Πολὺ περισσότερον ὁ Θεὸς γνωρίζει ἀπὸ τὸ μαῦρον ἐπιτελεῖον τῆς θλίψεως καὶ ἀπὸ τὰ ῥάκη τοῦ πόνου νὰ κατεργάζεται σκοποὺς μεγάλους, αἰωνίας ὠφελείας καὶ διαρκείας. Καὶ ἰδοὺ μερικοὶ τοιοῦτοι σκοποί.

Προληπτικὸς ὁ πρῶτος. Χρησιμοποιεῖ δηλαδὴ τὸν πόνον διὰ νὰ προλαμβάνῃ τὴν ἀνάπτυξιν ὀλεθρίων παθῶν τῆς ἁμαρτίας. Καὶ κατὰ τοῦτο παρουσιάζει ἡ ἐνέργεια αὕτη πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν νεωτέραν ἰατρικήν, ἡ ὁποία δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν προσπάθειαν νὰ θεραπεύσῃ ἀσθενείας ἐν ἐνεργείᾳ εὑρισκομένας, ἀλλ' εὑρίσκεται περισσότερον εἰς τὸ στοιχεῖόν της, ὅταν φροντίζῃ νὰ προλαμβάνῃ ἀσθενείας, νὰ τονώνῃ καὶ διατηρῇ ἀκμαίους ὀργανισμούς. Χρησιμοποιεῖ λοιπὸν ἐμβόλια διὰ νὰ προλάβῃ τὴν εὐλογιά, τὸν τύφον, τὴν χολέραν. Χρησιμοποιεῖ καυτήρια καὶ ἐγχειρήσεις, ὅταν βλέπῃ συμπτώματα, ποὺ μαρτυροῦν ὅτι πρόκειται ν' ἀναπτυχθῇ κάποιος κακοήθης ὄγκος, ἐπικίνδυνος εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ διφθερῖτις καὶ ἡ εὐλογιὰ καὶ ὁ τύφος καὶ ὁ καρκῖνος καὶ πᾶσα θανατηφόρος ἀσθένεια τοῦ σώματος ἐμπρὸς εἰς τὴν ἁμαρτίαν; Αἱ ἀσθένειαι δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμουν τίποτε περισσότερον ἀπὸ τοῦ νὰ φέρουν τὸν θάνατον ταχύτερον, ποὺ θὰ ἔλθῃ ἀσφαλῶς βραδύτερον. Ἡ ἁμαρτία ὅμως εἶναι ἱκανὴ νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ αἰωνίαν δυστυχίαν καὶ ἀθλιότητα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὁ Θεὸς εἰς ἀνθρώπους, ποὺ ἔχουν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ μὴ ὑποκύψουν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ἔχουν ἀνάγκην ὑπερφυσικῆς βοηθείας, εἰς ἀνθρώπους δικαίους, ἰδικούς Του, ἀφωσιωμένους εἰς Αὐτόν, παρέχει τοιαύτην ἀποτελεσματικὴν βοήθειαν. Χρησιμοποιεῖ τὰ καυτήρια τοῦ πόνου, τὰ ἐμβόλια τῶν θλίψεων τῆς παρούσης ζωῆς, διὰ τῶν ὁποίων προλαμβάνει τὸν κίνδυνον νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς τὴν ψυχήν των κανένας κακοήθης ὄγκος, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ καταστρέφουν πᾶσαν ἀρετὴν καὶ δημιουργοῦν κατάστασιν θανάσιμον καὶ ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἀπώλειαν. Πόσον τρομεροὶ τῆς ψυχῆς ὄγκοι καὶ φοβεραὶ ἀσθένειαι θανάσιμοι εἶναι ἡ μόνιμος οἴησις, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ἀμέλεια!

«Εὕρομεν καὶ ἄλλην αἰτίαν ἀρρωστημάτων τοῖς ἁγίοις συμβαίνουσαν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἀποστόλου», λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος. Καὶ ἀπόστολον λέγων ἐννοεῖ τὸν Παῦλον. Καίτοι ὁ Παῦλος ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητὸς εἰς τὸν Θεὸν ἀπόστολος, σκεῦος τῆς ἐκλογῆς Του καὶ πρόσωπον ἐξαιρετικῶν προνομίων, ἐν τούτοις αὐτὸς ἐπόνεσε καὶ ἐθλίβη ὑπερβαλλόντως. Αὐτός, ὁ ὁποῖος «ἡρπάγη ἕως τρίτου οὐρανοῦ» καὶ ὑψώθη εἰς τοιαύτην δόξαν, διότι ἔλαβεν ἀποκαλύψεις ὁποίας σπανίως ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, αὐτὸς εὑρέθη «ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις»· αὐτὸς ἐπανειλημμένως ῥαβδίζεται, ναυαγεῖ, λιθοβολεῖται· αὐτός, ἐκτελῶν τὸ μέγα ἔργον τοῦ Ἀποστόλου, εὑρίσκεται εἰς διαρκεῖς κινδύνους ποταμῶν, λῃστῶν, ἐξ Ἰουδαίων, ἐξ εἰδωλολατρῶν, ἐκ ψευδαδέλφων, ἐν πόλεσι καὶ ἐρημίαις, «ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι». Εἰς τὴν ἀτελείωτον δὲ αὐτὴν σειρὰν τῶν θλίψεων προστίθεται καὶ χρονία σωματικὴ ἀσθένεια: «Ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατάν, ἵνα με κολαφίζῃ», βεβαιώνει ὁ ἴδιος. Διατί καὶ ὁ πρόσθετος αὐτὸς πόνος; Διὰ σκοπὸν εὐεργετικώτατον: «Ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι», προσθέτει ὁ ἴδιος· διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανευθῇ· διὰ νὰ προληφθῇ ὁ κακοήθης ὄγκος τῆς ὑπερηφανείας καὶ ἐπάρσεως, ποὺ ἠμποροῦσε νὰ ἐκμηδενίσῃ καὶ ἀπόστολον τοῦ ἀναστήματος τοῦ Παύλου! Ὅταν δὲ ὁ Θεὸς τοῦ ἀπεκάλυψε τὸν σκοπὸν τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης θλίψεώς του, διεκήρυττε πλέον «ἥδιστα καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου». Μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ εὐχαριστήσεως θὰ καυχηθῶ, ὄχι διὰ τὰ κατορθώματά μου, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀσθενείας μου, «ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ», ἡ ὁποία διὰ τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν προλαμβάνει τὴν ψυχικὴν ἀσθένειαν καὶ σώζει ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατον.

Μὰ καλά. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἀπόστολοι. Δὲν λαμβάνομεν ἀποκαλύψεις, ὥστε νὰ χρειάζωνται θλίψεις διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανευθῶμεν, θὰ εἴπουν μερικοί. Χρειάζεται λοιπὸν καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ προληπτικὴ αὐτὴ μέθοδος;

Μάλιστα. Διότι τὸν κίνδυνον τῆς ὑπερηφανείας διατρέχει ὄχι μόνον ὁ ἀπόστολος, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ ἂν ἔχωμεν κάποιαν καλὴν πρόθεσιν νὰ γίνωμεν Χριστιανοί· ἂν ἔχωμεν κάποιαν γνῶσιν καὶ πεῖραν τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἀσφαλῶς ἔχομεν ἀνακαλύψει καὶ πεισθῆ, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κακία καὶ πλῆθος ἄλλο εἶναι ἕτοιμον νὰ ἀνακύψῃ καὶ νὰ κυριεύσῃ τὴν ψυχήν μας, ἐὰν δὲν ἐπέμβῃ καὶ δὲν ἐπισκηνώσῃ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐπεμβαίνει πράγματι εἰς ὅλους ὅσοι θέλουν νὰ σωθοῦν καὶ νὰ γίνουν ὁριστικῶς Χριστιανοί. Ἐπεμβαίνει προληπτικῶς μὲ τὰ ἐμβόλια τοῦ πόνου. Ἐπιτρέπει ἀσθενείας, ποὺ βασανίζουν ὄχι μόνον τὸν πάσχοντα, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειαν. Ἐπιτρέπει θανάτους καὶ ὀρφανίας, στερήσεις καὶ πτωχείας, κακολογίας καὶ συκοφαντίας, ἐγκαταλείψεις καὶ καταδιώξεις, θύελλας καὶ τρικυμίας. Καὶ προλαμβάνει μὲ αὐτὰ τὴν προσκόλλησιν εἰς τὸ χρῆμα—ἄρα δὲ τὴν ἀποστασίαν καὶ εἰδωλολατρείαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἠμποροῦσε νὰ καταντήσῃ ἕνας καλοπροαίρετος Χριστιανός. Προλαμβάνει τὴν ματαιοδοξίαν καὶ τὴν κοσμικότητα, ποὺ εἶναι ἱκανὴ νὰ χαλαρώσῃ καὶ ἀπονεκρώσῃ καὶ τὸν καλύτερον πιστόν. Προλαμβάνει ποικίλους ἄλλους κακοήθεις ὄγκους καὶ κινδύνους, τοὺς ὁποίους ἐποχαὶ καὶ κοινωνίαι σὰν τὰς σημερινὰς προβάλλουν ἀνὰ πᾶν βῆμα τῆς ζωῆς μας.

Ἐδῶ λοιπὸν ὁ πόνος εἶναι εὐεργετικώτατον προληπτικὸν μέσον. Ξεκολλάει τὴν καρδιὰ ἀπὸ τὰ ἐπικίνδυνα θέλ-

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Β' Ματθ. δ' 18—23).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 13.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Β'. Ρωμ. β' 10—16).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 453.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Μεγάλη εἶνε καὶ μεγάλην ἀξίαν ἔχει ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ὁ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ρώμης. Εἰς αὐτήν, ὅταν ὁ εὐλαβὴς χριστιανὸς τὴν μελετᾷ μὲ πίστιν καὶ ταπείνωσιν καὶ προσοχήν, εὑρίσκει σαφῆ καὶ σοφὴν καὶ λογικὴν καὶ δικαίαν ἀπάντησιν εἰς πολλὰ ἐρωτήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν ψυχήν του. Πῶς θὰ κρίνῃ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; Καὶ ποῖον θὰ εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Κρίσεως; Ὅλοι δὲν τὰ ἐρωτῶμεν αὐτά; Καὶ ὅλοι δὲν ζητοῦμεν μίαν ἀπάντησιν ἱκανοποιητικήν; Ἰδού, λοιπόν, μᾶς τὴν δίδει σήμερον ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Τί λέγει; «Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι». Οἱ Ἰουδαῖοι πρῶτον, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευον εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ οἱ Ἕλληνες ἔπειτα, δηλαδὴ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ ἐθνικοί, ὅλοι αὐτοὶ θὰ λάβουν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς μισθὸν καὶ βραβεῖον δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εἰρήνην αἰώνιον καὶ παντοτεινήν. Ἀρκεῖ ἕνα πρᾶγμα νὰ κάμουν. Ποῖον; Νὰ ἐργάζωνται τὸ ἀγαθόν! Καὶ θὰ εἶνε ἆρά γε ἴση ἡ κρίσις δι' ὅλους; Ὄχι. Διαφορετικὰ θὰ κρίνῃ ὁ Θεὸς τὸν πιστόν, εἴτε Ἰουδαῖος εἶνε εἴτε χριστιανός, διαφορετικὰ τὸν εἰδωλολάτρην. Ὁ Ἰουδαῖος πρῶτον, ὁ χριστιανὸς κατόπιν, ἔλαβον νόμον, ἤκουσαν κήρυγμα, ἐγνώρισαν τὸν Θεόν, ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Αὐτοὶ λοιπὸν θὰ κριθοῦν σύμφωνα μὲ τὴν γνῶσιν ποὺ ἔλαβαν καὶ μὲ τὸ κήρυγμα ποὺ ἤκουσαν. Μὲ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως θὰ κριθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ δὲν ἤκουσαν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ θὰ κριθοῦν οἱ χριστιανοί. Οἱ ἐθνικοὶ καὶ εἰδωλολάτραι ποὺ ἡμάρτησαν, ἀλλὰ δὲν ἔλαβαν νόμον, καὶ δὲν ἤκουσαν κήρυγμα, καὶ δὲν ἐγνώρισαν Θεὸν καὶ Σωτῆρα Χριστόν, αὐτοὶ θὰ κριθοῦν καὶ θὰ καταδικασθοῦν «ἀνόμως», χωρὶς νόμον, χωρὶς Εὐαγγέλιον, μόνον καὶ μόνον μὲ τὸν νόμον τῆς συνειδήσεώς των. Καὶ αὐτὸ ὁ Παῦλος τὸ λέγει· «ὅσοι ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται». Τί θὰ γίνῃ λοιπόν; Ἐὰν εἰργάζετο ἕνας εἰδωλολάτρης τὸ ἀγαθόν, ὅπως ἔλεγεν ἡ συνείδησίς του, αὐτὸς θὰ ἀνταμειφθῇ ἀναλόγως. Παρέβαινον οἱ Ἑβραῖοι τὸν Μωσαϊκὸν νόμον; Κατεπάτουν οἱ χριστιανοὶ τὸ Εὐαγγέλιον; Θὰ καταδικασθοῦν. «Οὐκ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ». Δὲν εἶνε ἄδικος ὁ Θεός, δὲν εἶνε προσωπολήπτης. Ἕνα μόνον προσέχει· τὸ δίκαιον. Καὶ ἕνα ἐξετάζει καὶ βραβεύει· τὴν τήρησιν καὶ ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου Του. Τὸ τονίζει σήμερον αὐτὸ μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Προσέξατε καλά, λέγει. «Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται».

Λοιπόν, χριστιανέ. Πιστεύεις εἰς τὸν Θεόν; Ἀγαπᾷς τὸν Χριστόν; Μελετᾷς τὸν νόμον Του; Ἀκούεις τὸ κήρυγμά Του; Γνωρίζεις τὸ Εὐαγγέλιόν Του; Συγκινεῖσαι καὶ ἐνθουσιάζεσαι καὶ δακρύεις εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν ἀληθειῶν Του; Τρέχεις εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ τὴν θείαν Κοινωνίαν; Εἶσαι ἀξιέπαινος. Καλὰ καὶ ἅγια κάμνεις. Ἀλλὰ δὲν θὰ σὲ σώσουν μόνα αὐτά. Ὁ Θεὸς θέλει καὶ ἔργα καλὰ καὶ ἅγια ἔργα. Δηλαδή, ἀλήθειαν εἰς τὸ στόμα, καὶ δικαιοσύνην εἰς τὰ ἔργα, τιμιότητα εἰς τὸ ἐπάγγελμα, καὶ εἰλικρίνειαν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ καθαρότητα εἰς τὴν ψυχήν, καὶ συμπάθειαν πρὸς τοὺς ἁμαρτωλούς, καὶ συγγνώμην εἰς τοὺς ἐχθρούς, καὶ ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ ἁγιότητα εἰς ὅλον τὸν βίον. Τὰ ἔχομεν αὐτά; Εἴμεθα εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι. Ἀσφαλῶς «δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη» μᾶς περιμένει. Εἴμεθα ὅμως γυμνοὶ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς; Αἴ, τότε ἡ νεκρὰ πίστις, καὶ τὰ παχειὰ λόγια, καὶ ἡ μεγάλη γνῶσις, καὶ τὰ πολλὰ κηρύγματα καὶ τὰ κατανυκτικὰ διαβάσματα καὶ οἱ θερμοὶ ἐνθουσιασμοὶ δὲν θὰ μᾶς ὠφελήσουν τίποτε. Τί λέγω; δὲν θὰ μᾶς ὠφελήσουν; θὰ μᾶς καταδικάσουν βαρύτερα, ὅταν μένουν ἄκαρπα καὶ ἀνωφελῆ. Ἃς τὸ σημειώσωμεν καλά· ποιητὰς τοῦ νόμου θέλει πρὸ πάντων ὁ Θεός, ὄχι ἁπλῶς ἀκροατάς. Καὶ ποιητὴς τοῦ νόμου εἰμπορεῖ νὰ εἶνε κάθε ἄνθρωπος, καὶ εἰδωλολάτρης ἀκόμη. Πῶς εἶνε δυνατὸν τοῦτο; Μᾶς τὸ ἐξηγεῖ πάλιν ὁ Παῦλος.

2.—Καὶ ἰδού· εἶπε προηγουμένως ὅτι θὰ δώσῃ ὁ Θεὸς «δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εἰρήνην» καὶ εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ποὺ εἰργάσθησαν τὸ ἀγαθόν. Ἀλλὰ πῶς ἐγνώρισαν αὐτοὶ τὸν νόμον, ἀφοῦ νόμον δὲν ἔλαβαν; Διὰ τῆς συνειδήσεως. Διότι αὐτοί, δηλαδὴ οἱ ἐθνικοί, λέγει ὁ Ἀπόστολος, «ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων». Ἡ συνείδησις! Τί εἶνε ἡ συνείδη-

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ"

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1929)

γητρα τοῦ κόσμου καὶ τὴν στρέφει πρὸς ἄλλα πραγματικὰ καὶ μόνιμα θέλγητρα. Χαλαρώνει τὴν δέσμευσιν τῆς ψυχῆς εἰς πράγματα μάταια καὶ ἀναπτύσσει τὸν πόθον διὰ τὰ ἀληθινὰ καὶ ἄξια ἐκτιμήσεως. Παρουσιάζει τὰ πράγματα μὲ τὴν ἀληθινήν των ὄψιν καὶ ὄχι μὲ τὴν ψευδῆ φαντασίαν. Φανερώνει τὸν δρόμον τὸν ἀληθινὸν καὶ καθοδηγεῖ πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «τὸν τῦφον περισπᾷ καὶ τὴν ῥαθυμίαν ἐκκόπτει πᾶσαν ἡ θλῖψις, ἐκκαλύπτει τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων τὴν εὐτέλειαν καὶ πολλὴν εἰσάγει φιλοσοφίαν».

σις; Νόμος. Νόμος γραμμένος εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας. Δὲν τὸν ἐδημιούργησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν νόμον αὐτόν. Ὁ Θεὸς μᾶς τὸν ἔδωκεν. Εἰς ὅλους τὸν ἔδωκε. Καὶ τὸν γνωρίζομεν ὅλοι. Τὸν αἰσθανόμεθα ὅλοι. Τὸν ἀκούομεν ὅλοι. Καὶ ἀληθῶς. Τί γίνεται μέσα μας, ὅταν πρόκηται νὰ κάμωμεν μίαν ἄδικον, μίαν κακὴν καὶ παράνομον, μίαν ἁμαρτωλὴν καὶ πρόστυχον πρᾶξιν; Πάλη καὶ ἀγὼν καὶ πόλεμος. Κτυπᾷ ἡ καρδία μας, ἀνησυχεῖ τὸ πνεῦμά μας, στενοχωρεῖται ἡ ψυχή μας. Χίλιοι λογισμοὶ ἀναβαίνουν εἰς τὸν νοῦν μας κατηγοροῦντες τὴν πρᾶξιν. Καὶ χίλια μὴ ἀκούονται, διὰ νὰ μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν πρᾶξιν. Ποῖος προκαλεῖ τὴν πάλην αὐτήν; Ἡ συνείδησις. Τί γίνεται πάλιν, ὅταν ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μας ἕνα καλὸν καὶ θεάρεστον ἔργον; Πάλιν λογισμοὶ καὶ σκέψεις καὶ φωναὶ σείουν καὶ δονοῦν τὸ ἐσωτερικόν μας. Δὲν κατηγοροῦν τώρα, δὲν μέμφονται, δὲν ἀπαγορεύουν. Τώρα ἐπαινοῦν καὶ ἐγκωμιάζουν τὴν καλὴν πρᾶξιν. Τώρα μᾶς παρακινοῦν καὶ μᾶς προτρέπουν εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον ἔργον. Ποῖος ἐνεργεῖ καὶ ἐδῶ; Πάλιν ἡ συνείδησις. Εἶνε λοιπὸν ὁδηγὸς καὶ φύλαξ καὶ σύμβουλος ἡ συνείδησις. Εἰμποροῦμεν νὰ τὴν ἀποφύγωμεν; Ὄχι. Ὅταν πράξωμεν τὸ κακόν, μᾶς ἐλέγχει, μᾶς στενοχωρεῖ, μᾶς βασανίζει, μᾶς τιμωρεῖ. Μᾶς εἶνε δυνατὸν τότε νὰ τὴν ἐκριζώσωμεν καὶ νὰ ἀπαλλαγῶμεν; Οὐδέποτε. Διατί; Διότι εἶνε νόμος καὶ φωνὴ Θεοῦ. Καὶ εἶνε πανανθρώπινος. Εἶνε ἰσόβιος· εἶνε ἀνεκρίζωτος. Λοιπόν, μὲ τὸν νόμον αὐτὸν θὰ κρίνῃ ὁ Θεὸς τοὺς εἰδωλολάτρας. Καὶ θὰ δικαιώσῃ τοὺς ἐργασθέντας τὸ ἀγαθόν. Διότι αὐτοὶ «νόμον προφορικὸν καὶ γραπτὸν μὴ ἔχοντες», ὅπως ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, «φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιεῖ». Ἀκούουν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως καὶ ἐργάζονται τὸ ἀγαθὸν καὶ τηροῦν τὸν νόμον. Αὐτὸ κάμνουν πολλοὶ ἐθνικοί.

Τί θὰ κάμωμεν τώρα ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί; Θὰ φανῶμεν κατώτεροι τῶν ἐθνικῶν; Ἀλλοίμονον! Τὸ καθῆκον μᾶς ἐπιβάλλει καὶ τὸ συμφέρον μας ζητεῖ ὄχι μόνον νὰ μὴ ὑστερήσωμεν, ἀλλὰ νὰ ἀναδειχθῶμεν ἀνώτεροι, τελειότεροι εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀρετήν. Καὶ εἶνε φυσικὸν τοῦτο. Διότι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν μόνον τὴν συνείδησιν. Ἔχομεν καὶ τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ εἶνε τὸ εὐαγγέλιον νέος νόμος τοῦ Θεοῦ, τελειότερος καὶ ἁγιώτερος ἀπὸ τὴν συνείδησιν. Εἶνε φῶς καὶ ζωὴ καὶ χάρις καὶ δύναμις Θεοῦ. Φῶς ποὺ φωτίζει τὴν συνείδησιν, χάρις ποὺ ἁγιάζει τὴν ψυχήν, δύναμις ποὺ δυναμώνει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀρετῆς. Πάντοτε ἡ συνείδησις φωνάζει καὶ τὸ εὐαγγέλιον μᾶς προσκαλεῖ εἰς τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης. Μὴ κοιμώμεθα, λοιπόν, καὶ μὴ ἀδιαφορῶμεν. Ἂς ἀκούσωμεν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ τὴν φωνήν. Διότι Κριτὴς ἔρχεται, καὶ Κρίσις μᾶς περιμένει, καὶ τὰ κρυπτὰ θὰ φανερωθοῦν, καὶ τὰ ἔργα θὰ κριθοῦν, καὶ ἡ συνείδησις θὰ ἐρωτηθῇ, καὶ τὸ εὐαγγέλιον θὰ ἀνοιχθῇ, διὰ νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφασίσῃ. Πῶς θὰ παρουσιασθῶμεν «ἐν ἡμέρᾳ, ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ»; Ὦ, ἐὰν ἔχωμεν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν συνείδησιν συνήγορον, καὶ τὸ εὐαγγέλιον ὑπερασπιστήν, καὶ τὰ ἀγαθά μας ἔργα συνοδοὺς καὶ προστάτας! Ὄχι θλίψις καὶ καταισχύνη καὶ στενοχωρία, ἀλλὰ «δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη» αἰώνιος καὶ θεία θὰ εἶνε ὁ μισθὸς καὶ ὁ στέφανος τῆς ἀρετῆς μας.

ΔΙΔΑΧΑΙ ΠΑΤΕΡΩΝ

Δύο δρόμοι καὶ δύο ὁδηγοί.

Δύο εἶναι οἱ δρόμοι τῆς ζωῆς, ἀντίθετοι ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον. Ὁ μὲν ἕνας εἶναι πλατὺς καὶ εὐρύχωρος, ὁ δὲ ἄλλος στενὸς καὶ δύσκολος. Ἐπίσης δύο εἶναι καὶ οἱ ὁδηγοί, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ μᾶς παρασύρουν καθένας μὲ τὸ μέρος του. Καὶ ὁ μὲν ὁμαλὸς καὶ κατηφορικὸς δρόμος ἔχει ὁδηγὸν ἀπατηλόν, πονηρὸν δαίμονα, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ἡδονὴν σύρει πρὸς τὴν ἀπώλειαν ὅσους τὸν ἀκολουθοῦν. Ὁ δὲ ἀνώμαλος καὶ ἀνηφορικὸς δρόμος ἔχει ὁδηγὸν ἄγγελον ἀγαθόν, ὁ ὁποῖος διὰ μέσου τῶν μεγάλων κόπων τῆς ἀρετῆς ὁδηγεῖ ἐκείνους ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν πρὸς τὸ εὐτυχισμένον τέλος τῆς ἀρετῆς. (Μ. Βασίλειος)

Ἡ ἀπιστία εἶνε ἀφροσύνη.

«Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι Θεός». Δὲν ὑπάρχουν τὰ θεμέλια· ἀλλὰ τότε πῶς στέκεται ἡ οἰκοδομή; Δὲν ὑπάρχει ἡ καρίνα τοῦ πλοίου· ἀλλὰ τότε πῶς συγκρατεῖται τὸ πλοῖον; Δὲν ὑπάρχει ὁ ναυπηγός· καὶ πῶς συνηρμολογήθη τὸ πλοῖον; Δὲν ὑπάρχει ὁ κτίστης· καὶ πῶς ἔγινεν ἡ οἰκία; Δὲν ὑπάρχει ὁ Δημιουργός· ἀλλὰ τότε πῶς ἡ ὡραιότης τῶν κτισμάτων μαρτυρεῖ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Κτίστου; Διότι ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὡραιότητα τῶν δημιουργημάτων, κατ' ἀναλογίαν καὶ ὁ δημιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖται. «Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι Θεός»: Ὅλα ὅσα γίνονται καὶ πράττονται καὶ ἐνεργοῦνται εἰς τὸν κόσμον ἔχουν κάποιον, ποὺ ἐπιστατεῖ καὶ τὰ ἐκτελεῖ· καὶ μόνον ὁ κόσμος δὲν ἔχει διακοσμητήν; Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ Θεός, τί κάμνεις μέσα εἰς τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ; Μένεις μέσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀρνεῖσαι τὸν Οἰκοδεσπότην; Ἢ δόσε τὸ ἐνοίκιον—τὴν πρὸς Αὐτὸν εὐχαριστίαν— ἢ ἔβγα ἀπὸ τὴν οἰκίαν. Τί μένεις καὶ καπνίζεις τὴν οἰκίαν μὲ τὰς βλασφημίας σου; (Χρυσόστομος)

Ὁ ἀγαθοποιὸς φόβος τοῦ ἐχθροῦ.

Ἐὰν θέλωμεν, ὁ διάβολος γίνεται αἴτιος πολλῶν ἀγαθῶν. Διότι, ὅταν φοβούμεθα τὰς ἐπιβουλάς του, ἔχομεν μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐνθυμούμεθα τὸν Θεόν· διότι ἐκεῖνος ποὺ βλέπει τὸν ἐχθρὸν νὰ στέκεται κοντά του, προστρέχει εἰς τὸν δυνάμενον νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ὅπως δηλαδὴ εἰς τὸ σπίτι ἑνὸς στρατιώτου, ποὺ εἶναι διαρκῶς ὡπλισμένος, οὔτε λῃστὴς οὔτε διαρρήκτης οὔτε κανεὶς ἄλλος τέτοιος κακοῦργος δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ φανῇ κοντά, ἔτσι καὶ ὅταν ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ κατέχῃ τὰς ψυχάς μας, κανένα ἀπὸ τὰ πάθη ποὺ μᾶς ὑποδουλώνουν δὲν θὰ εἰσέλθῃ εὔκολα μέσα μας. (Χρυσόστομος)

Ἡ ἁμαρτία τραυματίζει—ἡ ἀρετὴ ζωογονεῖ.

Τί εἶνε βαρύτερον καὶ βλαβερώτερον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν; Καί, ἀντιθέτως, τί εἶνε ἐλαφρότερον καὶ ὠφελιμώτερον ἀπὸ τὴν ἀρετήν; Διότι ἡ μὲν ἁμαρτία, καθὼς εἶνε γραμμένον εἰς τὰς Παροιμίας τοῦ Σολομῶντος, πολλοὺς τραυματίζει καὶ ῥίπτει κάτω μὲ τὸ βάρος της, καὶ καθένας σφίγγεται μὲ τὴς ἁλυσίδες τῶν ἰδικῶν του ἁμαρτιῶν· ἐνῷ ἡ ἀρετὴ δίδει ζωὴν εἰς ἐκείνους, ποὺ προσπαθοῦν νὰ τὴν ἀποκτήσουν καὶ τοὺς ἐξυψώνει, καθὼς λέγει πάλιν ὁ συγγραφεὺς τῶν Παροιμιῶν, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶνε ξύλον ζωῆς δι' ὅλους ὅσοι τὴν κατέχουν. (Μ. Ἀθανάσιος)

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Καὶ ἔτσι, δι᾽ ὀλίγον χρόνον τοὐλάχιστον, τὸ παιδὶ ἀπηλλάγη ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τῆς ὁμολογίας πρὸς τὴν Μερκίαν. Ἐκείνη ἐμάντευσε περίπου τὴν αἰτίαν τῆς σιωπῆς του καὶ δὲν τὸν ἠρώτησε πλέον. Ἀλλ᾽ ἀφοῦ ἐβούτιξε τὸν μανδύαν της εἰς ἕνα μεγάλον ἀμφορέα, γεμᾶτον νερό, τὸν ἔβαλεν εἰς τὸ πυρέσσον μέτωπον τοῦ παιδιοῦ διὰ νὰ τὸ ἀνακουφίσῃ ὅσον ἠμποροῦσε. Τὰ δροσερὰ καὶ ἁπαλὰ χέρια της ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ παιδιοῦ τὸ ἔρριψαν ἀμέσως εἰς ἕνα ταραγμένον ὕπνον, τὸν πρῶτον, ποὺ ἐγνώρισεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῶν βασάνων του. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγης ὥρας ἡ Μερκία τὸν ἐτοποθέτησε μὲ προσοχὴν ἐπὶ τοῦ δαπέδου, φοβουμένη μήπως τὸν ἐξυπνήσῃ καὶ ἐπῆγε σιγά—σιγὰ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς. Ἦτο εὐχαριστημένη, διότι τοὺς ἐξυπηρέτει παρηγοροῦσα καὶ ἐνθαρρύνουσα αὐτοὺς μὲ τὸν γλυκὺν καὶ συμπαθητικὸν τρόπον τῆς καὶ ἔχαιρεν ἐπίσης, διότι εἶχε διαφύγει ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος τόσον τὴν εἵλκυσε, ἀλλὰ καὶ τὸν ὁποῖον τόσον πολὺ ἐφοβεῖτο.

Τώρα ἀνεκάλυψε τὴν γυναῖκα, τῆς ὁποίας τὸ παιδὶ εἶχε φονεύσει ὁ κατάσκοπος Σερβίλιος. Ἡ δυστυχισμένη αὐτὴ ὕπαρξις εὑρίσκετο εἰς τὸ ἔδαφος σχεδὸν ἀναίσθητος. Τὴν εἶχαν στερήσει τοῦ συζύγου της, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσαν, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ της παιδιοῦ. Εἶχε στερηθῆ ὅλων τῶν προσφιλῶν της καὶ ἐφαίνετο ζαλισμένη ἀπὸ τὴν λύπην. Ἡ Μερκία τὴν ἐπλησίασε, τὴν ἐπῆρεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, σὰν νὰ ἦταν ἕνα παιδί, τὴν ἐφίλησε τρυφερὰ καὶ ἤρχισε νὰ τῆς ὁμιλῇ διὰ τὴν εὐτυχῆ συνάντησιν, ἡ ὁποία γρήγορα θὰ ἐλάμβανε χώραν ὑπὸ τὴν ἔνδοξον προστασίαν Ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὑπηρέτουν καὶ ἠγάπων. Βαθμηδὸν ἡ γυναῖκα ἤρχισε νὰ συνέρχεται μὲ τὴν γλυκεῖαν παρηγορίαν τῆς Μερκίας. Αἱ σκέψεις της ἐστράφησαν σιγά—σιγὰ πρὸς Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τοιαύτην ἀγωνίαν εἶχεν ὑποστῆ ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν, πρὸς χάριν αὐτῆς καὶ τῶν προσφιλῶν της, καὶ ἡ φαντασία της ἐφέρετο πρὸς τὴν ἁγίαν μορφὴν τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ὑπομονῆς καὶ αὐταπαρνήσεως Ἐκείνου ἔφερε τὴν γαλήνην εἰς τὸ συντετριμμένον πνεῦμά της. Ἐγονάτισε καὶ παρεκάλεσε σιωπηλῶς τὸν Κύριον νὰ τῆς δώσῃ δύναμιν καὶ ἀντοχὴν διὰ τὸ Ὄνομά Του. Κανεὶς δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν ὁμάδα ἐκείνην τῶν μελλόντων μαρτύρων, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ᾐσθάνθη τὸν ἑαυτόν του ἀναλαμβάνοντα καὶ παρηγορούμενον ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς Μερκίας. Ἐφ᾽ ὅσον ἐκείνη ἦτο μαζί των, τὸ φῶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ ἐντελῶς καὶ ἡ εἰρήνη δὲν ἠμποροῦσε νὰ τοὺς φύγῃ. Ἔτσι ἡ ὥρα, τὴν ὁποίαν ὁ Μᾶρκος ἤλπιζεν, ὅτι θὰ διήρχετο ὁμιλῶν μὲ τὴν Μερκίαν, ἀφιερώθη εἰς τὴν παρηγορίαν τῶν πληγωμένων, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν τεθλιμμένων.

Ἐφ᾽ ὅσον ἦτο ἀπησχολημένη μὲ τὰς ἀνάγκας ἐκείνων, ἡ Μερκία ἐλησμόνησε τοὺς ἰδικούς της ψυχικοὺς καὶ σωματικοὺς κινδύνους. Ἐφρόνει βεβαίως ὅτι οἱ κίνδυνοι οὗτοι ὑφίστανται καὶ ὅτι ἐδραπέτευσε μὲν ἀπὸ τὸ μέγαρον τοῦ Μάρκου, δὲν εἶχεν ἀποφύγει ὅμως τὸν βέβαιον θάνατον· παρὰ τοῦτο δὲν ἦτο ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός της νὰ ἐμμένῃ εἰς τὰς ἰδικάς της θλίψεις, ὅταν περιεστοιχίζετο ἀπὸ ἄλλους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ τεθλιμμένοι. Ἄλλως τε ἡ ἀνατροφή της τὴν εἶχε διδάξει ὄχι μόνον νὰ μὴ φοβῆται τὸν θάνατον, χάριν τῆς πίστεώς της, ἀλλὰ καὶ νὰ δέχεται αὐτὸν μετὰ χαρᾶς, ἐφ᾽ ὅσον διὰ τούτου θὰ ἐδόξαζε τὸν Σωτῆρά της. Τί παράδοξος μεταστροφὴ διὰ τὴν νεαρὰν ἐκείνην κόρην, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τῶν γονέων της ἦτο τόσον εἰρηνικὴ καὶ ἀπηλλαγμένη ἐπεισοδίων! Τώρα ἐμαίνοντο περὶ αὐτὴν μῖσος, ζηλοτυπία, φθόνος! Ἡ θέσις της ἦτο πράγματι ἀπελπιστική. Μαζὶ μὲ τοὺς τόσους ἰσχυροὺς ἐχθρούς, ποὺ ἐσχεδίαζαν τὴν καταστροφήν της, δὲν ὑπῆρχε κανείς, ὁ ὁποῖος θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὴν βοηθήσῃ ἢ νὰ τὴν ἐξυπηρετήσῃ, διότι ὅσοι ὑπῆρξαν προστάται της ἢ εἶχαν ἀποθάνει ἢ εὑρίσκοντο εἰς τὴν φυλακήν.

Ὅλα αὐτὰ ἡ Μερκία τὰ ᾐσθάνετο καὶ τὰ ἐννοοῦσε. Ἀλλ᾽ ἡ εὐγένεια τοῦ πνεύματός της τῆς ἔδιδε δύναμιν καὶ ἔχαιρε, διότι ἐξηρτᾶτο ἀκόμη ἀπὸ τὴν δύναμίν της νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου της καὶ νὰ βοηθῇ τοὺς ἀπροστατεύτους καὶ τεθλιμμένους. Συγχρόνως δὲ ηὐχαρίστει τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχεν ἀπαλλάξει ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶχε ζητήσει τὴν καταστροφὴν τῆς ψυχῆς της. Ἀλλὰ καὶ καθ᾽ ἣν ἀκόμη ὥραν προσηύχετο, ᾐσθάνετο κάποιαν ἕλξιν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον παρ᾽ ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ σταθεροῦ χαρακτῆρός της.

Ἀφοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν Μερκίαν εἰς τὴν φροντίδα τοῦ ἀξιωματικοῦ ὁ Λικίνιος, ἔσπευσε νὰ εὕρῃ τὸν Τιγγελιανόν, διὰ νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ τὴν σύλληψίν της. Ὁ Λικίνιος ἐμάντευσεν εὐλόγως ὅτι ἡ πληροφορία αὐτὴ θὰ ἐγίνετο δεκτὴ μὲ εὐγνωμοσύνην.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ„

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ὑπὸ **Παν. Ν. Τρεμπέλα.**

Ἐν τῇ περισπουδάστῳ ταύτῃ συγγραφῇ παρατίθενται ἐν ἀρχῇ, μετὰ τὰ Προλεγόμενα, πληροφορίαι ἱστορικαὶ καὶ κριτικαὶ περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ μεγάλου ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν. Ἔπειτα ἀκολουθεῖ ἡ μεθοδικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἐπιστολῶν του ἀπὸ τῆς πρὸς Ρωμαίους μέχρι τῆς πρὸς Φιλήμονα. Ἑκάστης ἐπιστολῆς προτάσσεται εἰσαγωγή, ἐν ᾗ ἐξηγοῦνται αἱ συνθῆκαι τῆς συγγραφῆς, ὡς καὶ ἡ γνησιότης καὶ ἀκεραιότης τῆς ἐπιστολῆς. Μεθ᾽ ὃ παρατίθεται τὸ κείμενον, διῃρημένον εἰς κεφάλαια ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου, καὶ ἔναντι αὐτοῦ ἑρμηνεία σύντομος, κάτωθεν δὲ πλουσιώτατα σχόλια καὶ παρατηρήσεις γλωσσικαί, ἱστορικαί, θεολογικαί, κριτικαί, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ πλήρης διευκρίνισις τῆς ἐννοίας ἑκάστου χωρίου. Ἡ ἐπιμελὴς ἐκλογὴ καὶ ἀφθονωτάτη παράθεσις ἑρμηνειῶν τῶν Πατέρων καθιστᾷ τὸ παρὸν ὑπόμνημα ἑρμηνείαν ἔγκυρον καὶ αὐθεντικήν, ἐνσωματώνουσαν τὴν ἑρμηνευτικὴν παράδοσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Σελίδες μεγάλαι 740 ἐν ὅλῳ ἐπὶ ἀρίστου χάρτου. Τιμὴ ἀδέτου δρ. 150, πανοδέτου δρ. 180, δερματίνου δρ. 200. Προστίθενται ταχ/κὰ Ἐσωτερικοῦ δρ. 20 διὰ τὰ ἄδετα, δρ. 25 διὰ τὰ πανόδετα καὶ δρ. 27 διὰ τὰ δερμάτινα. Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας στέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθῆναι (1).

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἀπὸ τὴν κατηχητικὴν κίνησιν.

Ἡ ὑποβληθεῖσα εἰς τὸν Μ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ἐτησία ἔκθεσις περὶ τῆς λειτουργίας τῶν Ἐκκλησ. Κατηχητικῶν σχολείων παρέχει τὰς ἀκολούθους πληροφορίας. Τὰ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐν Κύπρῳ λειτουργήσαντα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ζωῆς» κατὰ τὸ λῆξαν σχολ. ἔτος Κατηχητ. σχολεῖα ἀνῆλθον εἰς 311, ἐξ ὧν 245 κατώτερα, 50 μέσα καὶ 16 ἀνώτερα, μὲ σύνολον ἐγγραφέντων μαθητῶν 37.094. Ἐπιπροσθέτως, ἱεροκήρυκες περιοδεύοντες εἰς διαφόρους πόλεις, ἐκτὸς τῶν κηρυγμάτων πρὸς τοὺς ἐνήλικας, καθιέρωσαν καὶ μαθήματα κατηχητικὰ πρὸς τοὺς μικρούς, οἱ ὁποῖοι καὶ προσέρχονται ἀθρόοι εἰς τὸν ναὸν καὶ εὐχαρίστως ἀκούουν τὸ δι' αὐτοὺς εἰδικῶς γινόμενον μάθημα. Εἰς τὰς μεγάλας δὲ πόλεις τὰ Κατηχ. σχολεῖα καὶ ἔργα φιλανθρωπίας ἐπεμελήθησαν καὶ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως ὡδήγησαν τοὺς μαθητάς των καὶ ἱδρύματα φιλανθρωπικὰ ἐπεσκέφθησαν καὶ οὐδὲν παρέλιπον πρὸς καθοδηγίαν τῶν μικρῶν εἰς τὸν βίον τῆς ἀρετῆς.

Ἐπίσης ἡ ἔκθεσις σημειώνει ὅτι ἱδρύθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ 12 Κατηχ. σχολεῖα θηλέων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεγράφησαν 2533 μαθήτριαι, ἐδίδαξαν δὲ διδασκάλισσαι, εἰδικῶς προπονηθεῖσαι διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐν τοῖς Κατηχητικοῖς διδασκαλίας, συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα κατὰ τὰς ἑκασταχοῦ Μητροπόλεις ἐλειτούργησαν Κατηχητικὰ Σχολεῖα, καταδεικνύεται ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ σπείρεται ὁλονὲν ἀφθονώτερον εἰς τὰς παιδικὰς ψυχάς. Τοῦτο δὲ εἶνε ἐξόχως εὐχάριστον σημεῖον καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν. Διότι, ἐνῷ οἱ μεγάλοι παρουσιάζουν συχνὰ τὸ φαινόμενον γῆς πεπατημένης καὶ πετρώδους καὶ ἀκανθώδους, αἱ ψυχαὶ τῶν μικρῶν εἶνε ἀκόμη παρθένος γῆ, εἰς τὴν ὁποίαν μία καταλλήλος καὶ ἔγκαιρος καλλιέργεια δύναται νὰ φυτεύσῃ τὰ εὐγενῆ καὶ εὐώδη ἄνθη τῶν ἀρετῶν.

Οἱ Διόσκουροι τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν νέων περὶ τῆς παιδείας δηλώσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἰς τὰ Ἰωάννινα, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρθρογραφίας τοῦ τύπου τῆς Θεσσαλονίκης περὶ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου κ. Ἀβρ. Ἐλευθεροπούλου, μᾶς ἠρώτησαν ἐκ Θεσσαλονίκης, διατί καὶ ἡμεῖς δὲν γράφομεν περὶ τοῦ καθηγητοῦ τούτου, καθὼς καὶ περὶ τοῦ συναδέλφου του τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀ. Δελμούζου. Διότι τὰ συγγράμματα καὶ ἡ διδασκαλία τῶν δύο τούτων καθηγητῶν εὑρίσκονται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς ὅσα ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπε περὶ θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ γενικώτερον περὶ τῶν σκοπῶν τῆς παιδείας.

Ἀλλὰ τί νὰ γράψωμεν τώρα; Μήπως εἶναι σημερινοὶ καὶ ἄγνωστοι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ Διόσκουροι, οἱ ἐνθρονισθέντες ἐκεῖ κατὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς δευτέρας πόλεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ ὁμοφρόνων τῶν πολιτικῶν; Ὁ μὲν κ. Δελμοῦζος εἶναι πασίγνωστος καὶ ἀπὸ τὴν παλαιοτέραν του δρᾶσιν ἐν τῇ διοικήσει τῆς παιδείας, ὅτε μετὰ τοῦ κ. Γληνοῦ ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τῆς διαβοήτου «ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης», καὶ ἀπὸ τὴν ἐν τῷ Μαρασλείῳ Διδασκαλείῳ τοιαύτην. Πλειστάκις δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν τὸ παρὸν περιοδικὸν ἠσχολήθη μὲ αὐτὸν καὶ τὴν «μεταρρύθμισίν» του. Ὅσον διὰ τὸν κ. Ἐλευθερόπουλον οὐχὶ ἅπαξ ἔγραψε. Καὶ εἰδικῶς, διά τινας ἐξωφρενικὰς διδασκαλίας του, εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1093 τῆς 6 Ἰουνίου 1933 φύλλον ἐσημείωνε σχετικὰς ἐκ βιβλίων του περικοπάς.

Ὅτι δηλαδή, κατὰ τὸν κ. Ἐλευθερόπουλον «ἡ κλοπὴ κατ' ἀρχὴν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν εἶναι, ἡ ἀπαγόρευσις δὲ τῆς κλοπῆς δὲν δημιουργεῖται πρὸς σωτηρίαν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ χάριν τῶν συμφερόντων τῶν φατριῶν». Ὅτι «πᾶν δίκαιον εἶναι θέλησις ἐπικρατήσασα κατὰ τὸν πόλεμον τῶν θελήσεων μεταξύ των». Ὅτι «τὸ θηρίον ἄνθρωπος, κυριευόμενον ὑπὸ τῆς τάσεως πρὸς εὐδαιμονίαν, παρηγορεῖ ἑαυτὸ διὰ τῶν ψευδῶν παραστάσεων: Θεός, ἠθικότης, θρησκεία, ἀθανασία, αἰώνιος ζωή». Ὅτι «Μωϋσῆς, Βούδδας, Χριστὸς καὶ Μωάμεθ ἰσοῦνται πρὸς τοὺς ἥρωας μύθων καὶ εἶναι ὅ,τι οἱ γόητες ἐν τῇ πολυθεΐᾳ». Ὅτι «τὸ θεμελιῶδες κακὸν τῆς ὑφισταμένης κοινωνίας εἶναι ὁ γάμος ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ὅπως αὕτη ὑφίσταται»· διότι ὁ κ. Ἐλευθερόπουλος δὲν θέλει τὴν οἰκογένειαν τῆς μονογαμίας καὶ ἰσοβίου συζυγίας, ἀλλὰ «τῆς παροδικῆς συζεύξεως, συνδυασμένης μάλιστα μὲ τὴν αἱμομιξίαν»!! Καὶ ὅτι ἐπιζητῶν τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα ὁ «σοσιαλισμὸς καὶ κομμουνισμὸς εὗρε καὶ θέλει καταστρέφει τὴν ῥίζαν τῶν κακῶς κειμένων ἐν τῇ κοινωνίᾳ».

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα συναφῆ ἀνατρεπτικὰ ἀποφθέγματα ἀποτελοῦν τὴν διδασκαλίαν τοῦ κ. καθηγητοῦ τῆς κοινωνιολογίας. Ἀλλ' ἐλπίζομεν, ὅτι ἀφοῦ αὐτὸς εἶναι τόσον ἀσυνεπὴς πρὸς ἑαυτόν, ὥστε νὰ ἐξακολουθῇ μισθοδοτούμενος ἀπὸ Κράτος ἔχον ὅλως ἀντιθέτους ἰδέας καὶ κατευθύνσεις, τὸ Κράτος θὰ τοῦ δείξῃ ὅτι ἡ θέσις του εἶναι μεταξὺ τῶν ὁμοψύχων του τῆς Μόσχας ἢ τῆς Βαλενθίας.

Πνευματικὰ δηλητήρια.

«Ὅπως δὲν ἠμπορεῖ τὸ Κράτος νὰ ἀφήσῃ τοὺς ἐμπόρους τροφίμων νὰ πωλήσουν εἰς τὸν λαὸν τρόφιμα δηλητηριασμένα, νοθευμένα, ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ὑγείαν του, οὕτω θὰ ἔχῃ, κατ' ἀνάγκην, τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας νὰ προσφέρουν εἰς τὸν λαὸν ὅλας τὰς πνευματικὰς στρυχνίνας, τὰ ναρκωτικά, τὰς νοθείας, τὰ ἀποσυντεθειμένα ὑλικὰ ὑπὸ μορφὴν βιβλίων, δηλαδὴ πνευματικῆς τροφῆς. Καὶ ὅπως ὁ ἀστυΐατρος καὶ ὁ ἀγορανομικὸς ἐπόπτης ῥίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν ἢ παραδίδουν ὁπωσδήποτε εἰς τὴν καταστροφὴν τὰ νοθευμένα βούτυρα, τὰ ἀποσυντεθειμένα ψάρια, ἢ τὰ ἀσθενικὰ κρέατα, οὕτω τὸ Κράτος, ὡς ενισχυτὴς καὶ ἐπόπτης τῆς πνευματικῆς τροφῆς του λαοῦ, ἔχει δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν να ῥίψῃ εἰς τὸ πῦρ ὅλα τὰ βιβλία, ποὺ δηλητηριάζουν, πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ ἐφθαρμένα τρόφιμα, τὸν λαόν».

Καὶ ταῦτα μὲν γράφει ἡ «Ἑστία» διὰ τὰ «φιλολογικὰ» ἐκεῖνα βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ δῆθεν ἐπαναστάται συγγραφεῖς των διεκήρυσσον, ὅτι σκοπός των ἦτο νὰ καταρρίψουν ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ κοινωνικὰς παραδόσεις. Καὶ τὸ κατώρθωναν αὐτὸ ναρκώνοντες τὸ ἠθικὸν αἰσθητήριον τῶν ἀναγνωστῶν των καὶ διεγείροντες τὰ κατώτερα ἔνστικτά των. Ἀλλὰ τὰ περὶ πνευματικῶν ναρκωτικῶν καὶ τῆς ἀπ' αὐτῶν προφυλάξεως τοῦ λαοῦ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἰσχύουν πολὺ περισσότερον διὰ τὰ διδακτικὰ βιβλία. Διότι δυστυχῶς οἱ δηλητηριασταὶ συγγραφεῖς διὰ νὰ ἀρέσουν εἰς τὴν «ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση», εἰσήγαγον καὶ εἰς τὰ βιβλία τοῦ Σχολείου τοιαῦτα δηλητήρια, τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ κινδυνωδέστερα εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ὅταν μάλιστα προσφέρωνται ὑπὸ τῶν βιβλίων τοῦ Σχολείου. Διότι ὅταν τὸ δηλητήριον προσφέρεται εἰς κλινικὰς καὶ νοσοκομεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι καταφεύγουν διὰ νὰ περιφρουρήσουν καὶ τονώσουν τὴν ὑγείαν των, ἡ δηλητηρίασις εἶναι ἀσφαλεστέρα, λόγῳ τῆς ἐμπιστοσύνης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος δέχεται τὸ φάρμακον ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἰατροῦ. Ἀκριβῶς τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸ Σχολεῖον. Ἐκεῖ, λοιπόν, χρειάζεται πρωτίστως νὰ στρέψῃ τὴν προσοχήν του τὸ Κράτος.

Θρησκεία καὶ σύγχρονος ψυχολογία.

Εὐτυχῶς ὅτι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης ἡ πλειοψηφία τῶν καθηγητῶν εἶναι φορεὺς τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν. Ἐσημειώσαμεν ἄλλοτε ὀρθοτάτας διδασκαλίας ἄλλων καθηγητῶν. Εἰς τὸ παρὸν συνεχίζομεν ἀποσπάσματα ἐκ τῆς περὶ «τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῆς συγχρόνου ψυχολογίας» διατριβῆς τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Σακελλαρίου.

«Ψυχολογικῶς, λέγει, καὶ ὑπὸ πᾶσαν δυνατὴν ἄλλην ἔποψιν, ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη νὰ πιστεύῃ καὶ νὰ δρᾷ ἀναλόγως τῆς πίστεως αὐτοῦ. Ἡ ἀγνωσία καὶ ἡ ἀβεβαιότης εἶναι πνευματικὴ ἀσθένεια, ἄγουσα εἰς ἀπόγνωσιν καὶ δυστυχίαν, οὐδαμῶς δυναμένη νὰ συγκριθῇ πρὸς οἱανδήποτε πίστιν, ἔστω καὶ χιμαιρικήν, πολὺ δὲ μᾶλλον πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, τὰς οὐσιώδεις λεπτομερείας τῆς ὁποίας οὐδεμία ἐπιστήμη δύναται ν' ἀναιρέσῃ.

» Ὁ πιστεύων ἄνθρωπος αἴρει τὰς ἐσωτερικάς του ἀντιθέσεις, εὑρίσκει διαρκῆ καὶ μόνιμον ἱκανοποίησιν τῶν βαθυτέρων του πόθων καὶ τῶν ἐνδομύχων του ἀνησυχιῶν, ἀσφαλῆ λύσιν τῶν βασανιζόντων αὐτὸν προβλημάτων ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, μάλιστα δὲ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς. Ἐξ ἄλλου παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἀπολεσθεῖσα δύναμις τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ σημερινὸν κατάντημα τῆς ὁποίας ἡμεῖς οἱ λαϊκοὶ εἴμεθα περισσότερον ὑπεύθυνοι ἢ οἱ κληρικοί, ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας, ἣν αὕτη ἀρύεται ἐκ τῆς πίστεως, ἥτις «σώζει τὸν κάμνοντα», ἐπανευρέθη, ἀλλ' εἰς διάφορον πεδίον ἐρεύνης καὶ κατεύθυνσιν, τὴν κατεύθυνσιν τῆς συγχρόνου ψυχολογικῆς ἐρεύνης. Ὁ ψυχολόγος θεραπευτής, ὅστις εἶναι ἰατρὸς ψυχῶν, ἠναγκάσθη ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην τῶν πρακτικῶν ἀρχῶν τῆς Θρησκείας, μάλιστα δὲ τῆς χριστιανικῆς».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Εὐστ. Μπιλάλης ἐν τῇ περιφερείᾳ Καβάλλας· Ἀντ. Λαζαρίδης ἐν Καστορίᾳ· Χρ. Παπαγιάννης ἐν τῇ περιφερείᾳ Χαλκίδος· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Πάτραις· Χαρ. Βασιλόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ Πατρῶν· Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Ζακύνθῳ· Δημ. Παπαδημητρίου ἐν Κορίνθῳ· Δημ. Ῥέβελας ἐν Κερκύρᾳ καὶ Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν Ῥεθύμνῳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι